

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 15ης Οκτωβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Επιστροφή φόρων εισπραχθέντων από κράτος μέλος κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης»

Στην υπόθεση C-331/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunalul Sibiu (Ρουμανία) με διάταξη της 30ής Μαΐου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Ιουνίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Ilie Nicolae Nicula

κατά

Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu,

Administrația Fondului pentru Mediu,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, Κ. Lenaerts, αντιπρόεδρο, Μ. Pešič (εισηγητή), L. Bay Larsen, Α. Ó Caoimh, C. Vajda και S. Rodin, προέδρους τμήματος, Α. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund και J. L. da Cruz Vilaça, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Μ. Wathelet

γραμματέας: L. Carrasco Marco, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Μαρτίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο I. N. Nicula, εκπροσωπούμενος από τον D. Târșia, avocat,
- η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους R. Radu και V. Angelescu καθώς και την Α.-L. Crișan,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους R. Lyal και G.-D. Bălan,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Μαΐου 2014,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 6 ΣΕΕ και 110 ΣΛΕΕ, των άρθρων 17, 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της απαγορεύσεως της *reformatio in pejus*.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, του I. N. Nicula και, αφετέρου, της *Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu* (υπηρεσίας δημοσίων οικονομικών του Sibiu) και της *Administrația Fondului pentru Mediu* (υπηρεσίας διαχειρίσεως του Ταμείου για το περιβάλλον), σχετικά με την άρνηση των δεύτερων να δεχθούν την αίτηση του πρώτου για επιστροφή του φόρου λόγω ρυπάνσεως από αυτοκίνητα οχήματα (στο εξής: φόρος λόγω ρυπάνσεως), ο οποίος είχε εισπραχθεί κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Με το νομοθετικό διάταγμα 50/2008 περί επιβολής φόρου λόγω ρυπάνσεως από αυτοκίνητα οχήματα (*Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule*), της 21ης Απριλίου 2008 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 327 της 25ης Απριλίου 2008, στο εξής: ΟΥΓ 50/2008), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2008, επιβλήθηκε φόρος λόγω ρυπάνσεως για τα οχήματα των κατηγοριών M1 έως M3 και N1 έως N3. Υποχρέωση καταβολής του ποσού του φόρου αυτού εγεννάτο, μεταξύ άλλων, κατά την πρώτη ταξινόμηση αυτοκινήτου οχήματος στη Ρουμανία.
- 4 Το ΟΥΓ 50/2008 τροποποιήθηκε επανειλημμένως, προτού καταργηθεί με τον νόμο 9/2012 περί του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών από αυτοκίνητα οχήματα (*Legea nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule*), της 6ης Ιανουαρίου 2012 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 17 της 10ης Ιανουαρίου 2012, στο εξής: νόμος 9/2012), που τέθηκε σε ισχύ στις 13 Ιανουαρίου 2012.
- 5 Δυνάμει του άρθρου 4 του νόμου 9/2012, υποχρέωση καταβολής του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών από αυτοκίνητα οχήματα εγεννάτο όχι μόνον κατά την πρώτη ταξινόμηση οχήματος στη Ρουμανία, αλλά, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και κατά την πρώτη καταχώριση στη Ρουμανία του δικαιώματος κυριότητας επί μεταχειρισμένου οχήματος.
- 6 Ωστόσο, με το νομοθετικό διάταγμα 1/2012, περί αναστολής της εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του νόμου 9/2012 περί του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών από αυτοκίνητα οχήματα και περί επιστροφής του φόρου δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 2, του νόμου αυτού (*Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 1/2012 pentru suspendarea aplicării unor dispoziții ale Legii nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, precum și pentru restituirea taxei achitate în conformitate cu prevederile art. 4 alin. 2 din lege*), της 30ής Ιανουαρίου 2012 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 79 της 31ης Ιανουαρίου 2012), που τέθηκε σε ισχύ στις 31 Ιανουαρίου 2012, η εφαρμογή του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών από αυτοκίνητα οχήματα κατά την πρώτη καταχώριση, στη Ρουμανία, του δικαιώματος κυριότητας επί μεταχειρισμένου οχήματος αναστάλη έως την 1η Ιανουαρίου 2013.
- 7 Το νομοθετικό διάταγμα 9/2013 περί θεσπίσεως περιβαλλοντικού σήματος για τα μηχανοκίνητα οχήματα (*Ordonanța de urgență nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule*), της 19ης Φεβρουαρίου 2013 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 119 της 4ης Μαρτίου 2013, στο εξής: ΟΥΓ 9/2013), που κατήργησε τον νόμο 9/2012, τέθηκε σε ισχύ στις 15 Μαρτίου 2013.

8 Το άρθρο 4 του ΟΥΓ 9/2013 ορίζει τα ακόλουθα:

«Η αξία του [περιβαλλοντικού σήματος για τα μηχανοκίνητα οχήματα (στο εξής: περιβαλλοντικό σήμα)] καταβάλλεται άπαξ:

- a) επ' ευκαιρία της καταχώρισεως στα μητρώα των αρμόδιων αρχών της κτήσεως του δικαιώματος κυριότητας επί μηχανοκίνητου οχήματος από τον πρώτο κύριο του οχήματος στη Ρουμανία και της χορηγήσεως πιστοποιητικού ταξινομήσεως και αριθμού κυκλοφορίας·
- b) κατά την επανεισδοχή μηχανοκίνητου οχήματος στον εθνικό στόλο οχημάτων, εφόσον, κατά την απόσυρση του οχήματος από τον εθνικό στόλο οχημάτων, είχε επιστραφεί στον κύριο η εναπομένουσα αξία του [περιβαλλοντικού σήματος] [...]
- c) επ' ευκαιρία της καταχώρισεως του δικαιώματος κυριότητας επί μεταχειρισμένου οχήματος για το οποίο δεν είχαν καταβληθεί ο ειδικός φόρος αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως και μηχανοκινήτων οχημάτων, ο [φόρος λόγω ρυπάνσεως] και ο φόρος λόγω ρυπογόνων εκπομπών από μηχανοκίνητα οχήματα, αναλόγως των ισχυουσών κατά τον χρόνο της ταξινομήσεως διατάξεων·
- d) επ' ευκαιρία της καταχώρισεως του δικαιώματος κυριότητας επί μεταχειρισμένου μηχανοκίνητου οχήματος, στην περίπτωση οχημάτων για τα οποία δικαστήριο έχει διατάξει την επιστροφή του φόρου ή την ταξινόμησή τους χωρίς καταβολή του ειδικού φόρου αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως και μηχανοκινήτων οχημάτων, του [φόρου λόγω ρυπάνσεως] ή του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών από μηχανοκίνητα οχήματα.»

9 Το άρθρο 12, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου 9/2013 προβλέπει τα εξής:

«(1) Εφόσον ο καταβληθείς ειδικός φόρος αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως και μηχανοκινήτων οχημάτων, ο [φόρος λόγω ρυπάνσεως], ή ο φόρος λόγω ρυπογόνων εκπομπών από μηχανοκίνητα οχήματα υπερβαίνει την αξία του σήματος η οποία προκύπτει από την εφαρμογή των παρουσών διατάξεων περί περιβαλλοντικού σήματος, υπολογιζόμενη σε [ρουμανικά λεί (RON)] με την ισοτιμία της ημέρας ταξινομήσεως ή καταχώρισεως του δικαιώματος κυριότητας επί μεταχειρισμένου μηχανοκίνητου οχήματος, η καταβληθείσα διαφορά μπορεί να επιστραφεί, αποκλειστικώς στον υπόχρεο καταβολής, σύμφωνα με την προβλεπόμενη από τις εφαρμοστικές διατάξεις του παρόντος νομοθετικού διατάγματος διαδικασία. Η επιστρεπτέα διαφορά υπολογίζεται βάσει του μαθηματικού τύπου που προβλέπει το παρόν νομοθετικό διάταγμα, με συνεκτίμηση των σχετικών στοιχείων ως είχαν κατά τον χρόνο της ταξινομήσεως ή της καταχώρισεως του δικαιώματος κυριότητας επί μεταχειρισμένου μηχανοκίνητου οχήματος

(2) Η διαφορά μεταξύ, αφενός, του ποσού που κατέβαλε ο φορολογούμενος ως ειδικό φόρο αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως και μηχανοκινήτων οχημάτων, ως [φόρο λόγω ρυπάνσεως] ή ως φόρο λόγω ρυπογόνων εκπομπών από μηχανοκίνητα οχήματα και, αφετέρου, του ποσού που προκύπτει από την εφαρμογή του [περιβαλλοντικού σήματος] επιστρέφεται εντός της αποσβεστικής προθεσμίας την οποία προβλέπει το αναδημοσιευθέν νομοθετικό διάταγμα [92 περί του φορολογικού δικονομικού κώδικα (Ordonanța Guvernului nr.92 privind Codul de procedură fiscală), της 24ης Δεκεμβρίου 2003 (Monitorul Oficial al României, μέρος I, αριθ. 941 της 29ης Δεκεμβρίου 2003)], όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, σύμφωνα με την προβλεπόμενη από τις εφαρμοστικές διατάξεις του παρόντος νομοθετικού διατάγματος διαδικασία.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 10 Κατά τη διάρκεια του 2009, ο I. N. Nicula, Ρουμάνος υπήκοος και κάτοικος Ρουμανίας, αγόρασε μεταχειρισμένο μηχανοκίνητο όχημα το οποίο είχε ταξινομηθεί για πρώτη φορά στη Γερμανία. Προς τον σκοπό της ταξινόμησης του οχήματος αυτού στη Ρουμανία, ο I. N. Nicula υποχρεώθηκε να καταβάλει ποσό 5 153 RON ως φόρο λόγω ρυπάνσεως, δυνάμει του άρθρου 4 του ΟUG 50/2008.
- 11 Με απόφαση της 3ης Μαΐου 2012, το Tribunalul Sibiu δέχθηκε την προσφυγή που άσκησε ενώπιον του ο I. N. Nicula κατά της Administrația Fondului pentru Mediu, δηλαδή της δικαιούχου του φόρου λόγω ρυπάνσεως, και υποχρέωσε τη διοικητική αυτή αρχή να επιστρέψει τον φόρο αυτόν με το αιτιολογικό ότι είχε θεσπιστεί κατά παράβαση του άρθρου 110 ΣΛΕΕ, όπως είχε ερμηνευθεί από το Δικαστήριο με την απόφαση Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219). Ωστόσο, το δικαστήριο αυτό απέρριψε την προσφυγή καθόσον στρεφόταν και κατά της Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu, ήτοι της αρχής που εισέπραττε τον εν λόγω φόρο.
- 12 Κατόπιν εφέσεως κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Curtea de Apel de Alba-Iulia, το τελευταίο αυτό δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, υπογραμμίζοντας, για τις ανάγκες της νέας ένδικης διαδικασίας, ότι, στις διαφορές αυτού του είδους, στο πλαίσιο προσφυγής με αίτημα την επιστροφή φόρου εισπραχθέντος κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, νομιμοποιείται παθητικώς όχι μόνον ο δικαιούχος του επίμαχου φόρου, αλλά και το όργανο που τον εισέπραξε.
- 13 Το ΟUG 9/2013 τέθηκε σε ισχύ στις 15 Μαρτίου 2013, ήτοι μετά την αναπομπή της υποθέσεως ενώπιον του Tribunalul Sibiu. Το δικαστήριο αυτό εκθέτει ότι, δυνάμει αυτής της νομοθετικής πράξεως, ο ήδη καταβληθείς φόρος λόγω ρυπάνσεως μπορεί να επιστραφεί μόνο στην περίπτωση που το ποσό του υπερβαίνει το ποσό του περιβαλλοντικού σήματος, δεδομένου ότι η επιστροφή προβλέπεται με περιοριστικούς όρους και περιορίζεται μόνο στην τυχόν διαφορά μεταξύ των δύο ποσών.
- 14 Στη συγκεκριμένη περίπτωση του I. N. Nicula, το ποσό του περιβαλλοντικού σήματος, υπολογιζόμενο κατ' εφαρμογήν του ΟUG 9/2013 για το επίμαχο όχημα είναι ίσο προς 8 126,44 RON, ενώ ο φόρος λόγω ρυπάνσεως που είχε καταβληθεί προηγουμένως ήταν 5 153 RON. Κατά το Tribunalul Sibiu, ο προσφεύγων της κύριας δίκης κακώς υποστηρίζει ότι το αντίτιμο του περιβαλλοντικού σήματος για το όχημά του ανέρχεται μόνον σε 3 779,74 RON, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του ΟUG 9/2013, η επιστρεπτέα διαφορά υπολογίζεται βάσει του μαθηματικού τύπου που προβλέπει το νομοθετικό αυτό διάταγμα, με συνεκτίμηση των σχετικών στοιχείων ως είχαν κατά τον χρόνο της ταξινόμησης του οχήματος στη Ρουμανία, και όχι βάσει των σημερινών στοιχείων.
- 15 Συνεπώς, κατά το εν λόγω δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του ΟUG 9/2013, ο I. N. Nicula δεν έχει δικαίωμα επιστροφής του φόρου λόγω ρυπάνσεως με τους νόμιμους τόκους, καθόσον το αντίστοιχο ποσό παρακρατείται από τις φορολογικές και περιβαλλοντικές αρχές για το περιβαλλοντικό σήμα, λόγω του ότι η αξία του σήματος υπερβαίνει το ποσό του φόρου λόγω ρυπάνσεως τον οποίο ο I. N. Nicula είχε καταβάλει κατά την ταξινόμηση του οχήματός του.
- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunalul Sibiu αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Μπορούν οι διατάξεις του άρθρου [6 ΣΕΕ], των άρθρων 17, 20, 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του άρθρου 110 ΣΛΕΕ, καθώς και οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της απαγορεύσεως της *reformatio in pejus*, οι οποίες αναγνωρίζονται από το δίκαιο [της Ένωσης] και από τη νομολογία του Δικαστηρίου [αποφάσεις *Belbouab*, 10/78, EU:C:1978:181, και *Belgocodex*, C-381/97, EU:C:1998:589], να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αντίκειται σ' αυτές ρύθμιση όπως αυτή του [ΟUG 9/2013];»

- 17 Δυνάμει του άρθρου 16, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Γερμανική Κυβέρνηση ζήτησε από το Δικαστήριο να συνέλθει ως τμήμα μείζονος συνθέσεως.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 18 Η Ρουμανική Κυβέρνηση φρονεί ότι η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν είναι παραδεκτή. Συναφώς, υποστηρίζει, πρώτον, ότι η διάταξη του εθνικού δικαίου στην οποία αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο, ήτοι το άρθρο 12 του ΟΥΓ 9/2013, ρυθμίζει μια διοικητική και εξωδικαστική διαδικασία επιστροφής φόρων, οπότε η ρύθμιση αυτή δεν επιβάλλει ερμηνευτικά όρια στα δικαστήρια που επιλαμβάνονται αιτήσεων επιστροφής φόρου εισπραχθέντος κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη αίτηση. Συνεπώς, κακώς το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η εν λόγω διάταξη το εμποδίζει να διατάξει την επιστροφή του συνολικού ποσού που κατέβαλε ο I. N. Nicula ως φόρο λόγω ρυπάνσεως.
- 19 Δεύτερον, η Ρουμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το ΟΥΓ 9/2013 δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να τύχει εφαρμογής στη διαφορά της κύριας δίκης, καθόσον δεν είχε ακόμα τεθεί σε ισχύ κατά την ημερομηνία κατά την οποία ο I. N. Nicula κατέβαλε τον φόρο λόγω ρυπάνσεως.
- 20 Για τους λόγους αυτούς, η Ρουμανική Κυβέρνηση φρονεί ότι η απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα δεν είναι χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης και ότι, ως εκ τούτου, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.
- 21 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής αποφάσεως να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δίκης του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται καταρχήν να απαντήσει (βλ., συναφώς, αποφάσεις *Gouvernement de la Communauté française* και *Gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, σκέψη 28· *Zurita García* και *Choque Cabrera*, C-261/08 και C-348/08, EU:C:2009:648, σκέψη 34, καθώς και *Filipiak*, C-314/08, EU:C:2009:719, σκέψη 40).
- 22 Ωστόσο, το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι, σε εξαιρετικές περιστάσεις, οφείλει να εξετάζει τις συνθήκες υπό τις οποίες του ζητήθηκε από το εθνικό δικαστήριο να εκδώσει προδικαστική απόφαση, προκειμένου να ελέγξει κατά πόσον είναι αρμόδιο να απαντήσει (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση *Filipiak*, EU:C:2009:719, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 23 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το Δικαστήριο δύναται να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμα όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (απόφαση *Zurita García* και *Choque Cabrera*, EU:C:2009:648, σκέψη 35).
- 24 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 101, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο να διευκρινίσει αν, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως της εκκρεμούς ενώπιόν του διαδικασίας, το άρθρο 12 του ΟΥΓ 9/2013 έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης. Με την απάντησή του, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις

13 Μαρτίου 2014, το δικαστήριο αυτό επιβεβαίωσε ότι το άρθρο αυτό συνιστά τον εφαρμοστέο στη διαφορά της κύριας δίκης ουσιαστικό κανόνα δικαίου στο πλαίσιο της νέας εξετάσεως της υποθέσεως της οποίας επιλήφθηκε κατόπιν αναπομπής. Κατά το εν λόγω δικαστήριο, ο κανόνας του εν λόγω άρθρου 12, παράγραφος 1, δεν ενέχει αμφισημία και περιορίζει την επιστροφή των φόρων που έχουν καταβληθεί πριν από τη θέσπιση του περιβαλλοντικού σήματος μόνο στην περίπτωση κατά την οποία οι φόροι αυτοί υπερβαίνουν το ποσό του σήματος αυτού, όπως αυτό θεσπίστηκε με το ΟΥΓ 9/2013.

- 25 Υπό τις περιστάσεις αυτές, διαπιστώνεται ότι η απάντηση του Δικαστηρίου όσον αφορά την ερμηνεία που ζητεί το αιτούν δικαστήριο είναι χρήσιμη προκειμένου το δικαστήριο αυτό να αποφανθεί ως προς το κατά πόσον η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, οπότε η επιχειρηματολογία της Ρουμανικής Κυβερνήσεως περί απαραδέκτου της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί και, ως εκ τούτου, το Δικαστήριο οφείλει να απαντήσει στην αίτηση αυτή.

Επί της ουσίας

- 26 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε σύστημα επιστροφής φόρου ο οποίος εισπράχθηκε κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης όπως το επίδικο σύστημα στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 27 Από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το δικαίωμα σε επιστροφή φόρων τους οποίους έχει εισπράξει κράτος μέλος κατά παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ένωσης αποτελεί τη συνέπεια και το συμπλήρωμα των δικαιωμάτων που απονέμουν στους διοικουμένους οι απαγορεύουσες τέτοιους φόρους διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Επομένως, τα κράτη μέλη υποχρεούνται καταρχήν να επιστρέφουν τους εισπραχθέντες κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης φόρους (αποφάσεις Littlewoods Retail κ.λπ., C-591/10, EU:C:2012:478, σκέψη 24, καθώς και Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, σκέψη 20).
- 28 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, αν κράτος μέλος εισέπραξε φόρους κατά παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ένωσης, οι διοικούμενοι έχουν δικαίωμα επιστροφής όχι μόνον του αχρεωστήτως εισπραχθέντος φόρου, αλλά και των άμεσα σχετιζόμενων με τον φόρο αυτόν ποσών που το εν λόγω κράτος εισέπραξε ή παρακράτησε (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις Littlewoods Retail κ.λπ., EU:C:2012:478, σκέψη 25, καθώς και Irimie, EU:C:2013:250, σκέψη 21).
- 29 Η καταρχήν υποχρέωση των κρατών μελών να επιστρέφουν εντόκως τα ποσά των εισπραχθέντων κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης φόρων απορρέει από το δίκαιο αυτό (αποφάσεις Littlewoods Retail κ.λπ., EU:C:2012:478, σκέψη 26, καθώς και Irimie, EU:C:2013:250, σκέψη 22).
- 30 Εν προκειμένω, πρέπει, προκαταρκτικώς, να παρατηρηθεί ότι από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει σαφώς βάσει ποιου κειμένου του ΟΥΓ επιβλήθηκε ο φόρος λόγω ρυπάνσεως στον I. N. Nicula κατά τον χρόνο ταξινομήσεως του οχήματός του στη Ρουμανία. Ωστόσο, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αντίκειται στο άρθρο 110 ΣΛΕΕ φόρος όπως ο φόρος λόγω ρυπάνσεως που θεσπίστηκε με τον ΟΥΓ 50/2008 τόσο όπως αυτός ίσχυε αρχικά όσο και κατά τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις Tatu, EU:C:2011:219, σκέψεις 58 και 61, καθώς και Nisipeanu, C-263/10, EU:C:2011:466, σκέψεις 27 και 29).
- 31 Πράγματι, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η εφαρμογή των διατάξεων του ΟΥΓ 50/2008, υπό οποιαδήποτε εκδοχή του, είχε ως αποτέλεσμα τα εισαγόμενα μεταχειρισμένα οχήματα τα οποία εμφανίζουν σημαντική παλαιότητα και φθορά να βαρύνονται με φόρο που μπορούσε να πλησιάζει το 30 % της αγοραίας αξίας τους, ενώ τα ομοειδή οχήματα που διατίθεντο προς πώληση στην εγχώρια αγορά μεταχειρισμένων οχημάτων, και τα οποία αποτελούν ομοειδή εθνικά προϊόντα κατά την έννοια του άρθρου 110 ΣΛΕΕ, δεν υφίσταντο καμία τέτοια φορολογική επιβάρυνση. Το Δικαστήριο κατέληξε

στο συμπέρασμα ότι ένα τέτοιο μέτρο αποθαρρύνει τη θέση σε κυκλοφορία μεταχειρισμένων οχημάτων τα οποία αγοράστηκαν σε άλλα κράτη μέλη χωρίς, όμως, να αποθαρρύνει την απόκτηση, στην εγχώρια αγορά, μεταχειρισμένων οχημάτων της ίδιας παλαιότητας και φθοράς (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις Tatu, EU:C:2011:219, σκέψεις 55, 58, και 61, καθώς και Nisipeanu, EU:C:2011:466, σκέψεις 26, 27 και 29).

- 32 Κατόπιν των αποφάσεων Tatu (EU:C:2011:219) και Nisipeanu (EU:C:2011:466), η Ρουμανία εξέδωσε το OUG 9/2013, που καθιερώνει νέα φορολογία των αυτοκινήτων οχημάτων, ήτοι το περιβαλλοντικό σήμα. Κατά το άρθρο 4 αυτού του νομοθετικού διατάγματος, η υποχρέωση πληρωμής του περιβαλλοντικού σήματος γεννάται είτε κατά την πρώτη ταξινόμηση μηχανοκίνητου οχήματος στη Ρουμανία είτε κατά τον χρόνο της επανεισδοχής μηχανοκίνητου οχήματος στον εθνικό στόλο οχημάτων, είτε ακόμα κατά την καταχώριση του δικαιώματος κυριότητας επί μεταχειρισμένου μηχανοκίνητου οχήματος για τον οποίο δεν έχει καταβληθεί κανένας φόρος οχημάτων ο οποίος ίσχυε προηγουμένως ή για το οποίο ένα δικαστήριο έχει διατάξει την επιστροφή των φόρων αυτών ή την ταξινόμηση του οχήματος χωρίς καταβολή των φόρων αυτών.
- 33 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής και από την απάντηση του αιτούντος δικαστηρίου στην αίτηση του Δικαστηρίου για την παροχή διευκρινίσεων, το OUG 9/2013 καθιερώνει επίσης, στο άρθρο 12, καθεστώς επιστροφής του φόρου που καταβλήθηκε δυνάμει, μεταξύ άλλων, του OUG 50/2008 ή των τροποποιημένων εκδοχών του, το οποίο επιτρέπει στους διοικουμένους να ζητήσουν την επιστροφή του προηγουμένως καταβληθέντος φόρου εφόσον το ποσό του φόρου αυτού υπερβαίνει το ποσό του περιβαλλοντικού σήματος. Το δικαστήριο αυτό εκτιμά ότι δεν έχει, κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διατάξεως, τη δυνατότητα να επιστρέψει στον I. N. Nicula, αφενός, το ποσό που κλήθηκε να καταβάλει ως φόρο λόγω ρυπάνσεως και, αφετέρου, τους συναφείς τόκους.
- 34 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον ένα τέτοιο σύστημα επιστροφής μέσω συμψηφισμού παρέχει στους διοικουμένους τη δυνατότητα αποτελεσματικής ασκήσεως του δικαιώματος σε επιστροφή του αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου, δικαιώματος το οποίο αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης.
- 35 Συναφώς, από το άρθρο 12, παράγραφος 1, του OUG 9/2013, όπως το αντιλαμβάνεται το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι, προκειμένου για μεταχειρισμένα οχήματα που εισάγονται από άλλο κράτος μέλος, ο εισπραχθείς κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης φόρος λόγω ρυπάνσεως επιστρέφεται στον φορολογούμενο μόνον κατά το μέτρο που υπερβαίνει το απαιτητέο ποσό του περιβαλλοντικού σήματος, υπολογιζόμενου βάσει των στοιχείων που ίσχυαν κατά την ημερομηνία ταξινομήσεως του εισαχθέντος οχήματος στη Ρουμανία.
- 36 Επομένως, όπως επισήμανε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ένα σύστημα επιστροφής όπως το επίδικο στην υπόθεση της κύριας δίκης έχει ως αποτέλεσμα, στην περίπτωση μεταχειρισμένου οχήματος που εισάγεται από άλλο κράτος μέλος, να περιορίζει, αν όχι, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, να καταργεί πλήρως την υποχρέωση επιστροφής του φόρου λόγω ρυπάνσεως ο οποίος εισπράχθηκε κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, πράγμα ικανό να διαιωνίσει τη δυσμενή διάκριση την οποία διαπίστωσε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις Tatu (EU:C:2011:219) και Nisipeanu (EU:C:2011:466).
- 37 Επιπλέον, το εν λόγω σύστημα έχει ως αποτέλεσμα την απαλλαγή των εθνικών αρχών από την υποχρέωση να συνυπολογίσουν τους τόκους που οφείλονται στον φορολογούμενο για το χρονικό διάστημα μεταξύ της αχρεώστητης εισπράξεως του φόρου λόγω ρυπάνσεως και της επιστροφής του και, ως εκ τούτου, δεν ανταποκρίνεται στην επιταγή που διατυπώνεται στη σκέψη 29 της παρούσας αποφάσεως.
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι σύστημα επιστροφής όπως το επίδικο στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν επιτρέπει την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος σε επιστροφή φόρου εισπραχθέντος κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, δικαιώματος το οποίο οι διοικούμενοι αντλούν από το δίκαιο αυτό.

- 39 Βάσει των ανωτέρω, πρέπει να συναχθεί ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε σύστημα επιστροφής φόρου εισπραχθέντος κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης όπως το επίδικο στην υπόθεση της κύριας δίκης.

Επί του περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της αποφάσεως του Δικαστηρίου

- 40 Για την περίπτωση που το Δικαστήριο θα έκρινε ότι φόρος όπως το περιβαλλοντικό σήμα, που θεσπίστηκε με το ΟΥΓ 9/2013, αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης, η Ρουμανική Κυβέρνηση, με τις γραπτές παρατηρήσεις της, ζήτησε από το Δικαστήριο να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεώς του.
- 41 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, με την αίτηση ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει όχι αν φόρος όπως το περιβαλλοντικό σήμα αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης, αλλά μόνον αν αντίκειται στο δίκαιο αυτό σύστημα όπως το θεσπισθέν με το ΟΥΓ 9/2013, το οποίο προβλέπει την επιστροφή του αχρεωστήτως εισπραχθέντος δυνάμει του ΟΥΓ 50/2008 φόρου.
- 42 Υπό τις συνθήκες αυτές, αρκεί η διευκρίνιση ότι τα επιχειρήματα που προβάλλει η Ρουμανική Κυβέρνηση υπέρ του περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της αποφάσεως του Δικαστηρίου αφορούν περιπτώσεις διαφορετικές από αυτή που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης και, ως εκ τούτου, δεν χρειάζεται να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του αιτήματος της εν λόγω κυβερνήσεως για περιορισμό των διαχρονικών αποτελεσμάτων της παρούσας αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 43 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε σύστημα επιστροφής φόρου εισπραχθέντος κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης όπως το επίδικο στην υπόθεση της κύριας δίκης.

(υπογραφές)